

2023-03-31

N2022/02083
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Remissvar över betänkandet SOU 2022:58, Bättre förutsättningar inom djurens hälso- och sjukvård

Djurens Rätt är Sveriges största djurrätts- och djurskyddsorganisation som representerar omkring 50 000 medlemmar. Vi tackar för möjligheten att svara på remissen.

Sammanfattning

Djurens Rätt anser:

- Att flera aspekter av utredningens förslag är gynnsamma och bör införas, men det finns betydande risker med förslaget om minskad nattjour. Djurens Rätt avstyrker det förslaget. De få tillfällen då vård behövs under nattetid är akuta och innefattar omfattande lidande och risk för död, oavsett djurslag
- Att alla föreslagna uppdrag och pilotprojekt bör ske på djurindivid-nivå. Ytterligare förslag om minskad djurhållning i lantbruket kan behövas för att balansera bristande veterinär-tillgång.
- Att kompetens inom humansjukvård bör kunna användas mer inom djursjukvård, samt att djurens hälso- och sjukvård ska få högre status.
- Att det finns viss risk kring att kompetens i djursjukskötaryrket missas genom att yrkesutbildning föreslås ge samma befattning som en akademisk utbildning. Men det stora behovet av djursjukskötare bör övervinna de riskerna, precis som utredaren menar.
- Att fler veterinärer och djursjukskötare behövs, och därmed också en planerad utökning av utbildningsplatser som föreslås. Men om all utbildning ska ske på

Sveriges Lantbruksuniversitet, måste diskussionen om djurskydd och etik främjas mer än vad den gör idag.

- Att förslaget om att lättare kunna få ut utbildade personer till att kunna utföra veterinäryrket är positivt.
- Att det är positivt att tillsynen föreslås bli mer lik humansjukvården, då det ökar statusen för djurens hälso- och sjukvård. Mer resurser behöver dock tillsättas till Jordbruksverket och länsstyrelserna för att tillsynen inte ska minska inom övrigt djurskydds-relaterat arbete.

Specifika kommentarer

Kapitel 5

Veterinär beredskap för varje individ

Djurens Rätt anser att det finns betydande risker med förslaget om minskad nattjour och avstyrker det. De få tillfällen då vård behövs under nattetid är akuta och innefattar omfattande lidande och risk för död, oavsett djurslag. Alla de djur som blir sjuka under nattetid bör och kan inte avlivas för att avsluta lidandet. Avlivning är ett slöseri med liv om individen annars skulle kunnat räddas, även om det behövs som sista åtgärd. Avlivning kräver också kompetens och människor i beredskap för att okunskap inte ska öka djurens lidanden. Bristen på personal under natt behöver avhjälpas på andra sätt, genom exempelvis bättre arbetsvillkor så att fler vill arbeta med nattjour. Beredskap via videolänk, eller liknande, måste kunna kompletteras med personal som kan åka ut akut till djur. Det föreslagna pilotprojektet behöver ta djurskyddet i högt beaktande, och dokumentera där varje individs lidande blivit utdraget eller lett till död.

Förslaget om att Jordbruksverket ska analysera olika behov av veterinärvård i uppdelade områden i Sverige, och ha det som grund för var Distriktsveterinärerna etablerar sig, är troligtvis positivt. Men det är viktigt att Jordbruksverkets analys sker på individ-nivå. I analysen bör mindre djur i lantbruket också inkluderas i större utsträckning. Detta då de ofta glöms bort och i många delar av Sverige har bristande vårdmöjligheter – men är många till antalet.

Fjäderfä nämns som att de oftast inte behöver akutsjukvård (s. 174), men det är baserat på att ingen är hos dem under natten och att de individer som blir sjuka riskerar att dö, mer eller mindre plågsamt, helt utan tillsyn.

Det har branschorganisationen Svensk Fågel bekräftat under hösten 2022.¹ Det är ett stort djurskyddsproblem eftersom majoriteten av de landlevande djuren i Sverige är just hönor eller kycklingar (över 100 miljoner per år). Detsamma gäller fiskarna i vattenbruket som är många i antal, men inte får vård vid behov.

Det är idag omöjligt att se till varje individ i enlighet med djurskyddslagen, vilket innebär att fler lagstiftningsförslag behövs för att det ska kunna vara möjligt. Exempelvis förslag om att minska storskaligheten i Sveriges djurhållning till max 100 djurenheter per anläggning.

Kapitel 6

Skyddade titlar och kompetens

Djurens Rätt anser, likt utredaren, att kompetens inom humansjukvård bör kunna användas mer inom djursjukvård, samt att djursjukvården ska få högre status. Människor är däggdjur likt många av djuren i fångenskap, och kunskap om människor kan i många fall överföras till andra djur. Det är positivt att yrken som innehåller tydliga anspelningar till humansjukvård, också blir mer skyddade inom djurens hälso- och sjukvård. Detta för att djur ska få korrekt vård och för att statusen för vården ska höjas. Även förslaget om legitimation för hovslagare är positivt.

Djurvårdare nivå 3 får valideras till djursjukskötare

Djurens Rätt anser att det finns viss risk kring att kompetens i djursjukskötaryrket missas genom att yrkesutbildning föreslås ge samma befattning som en akademisk utbildning. Men det stora behovet av djursjukskötare bör övervinna de riskerna, precis som utredaren menar. Oavsett behövs stor praktisk erfarenhet för att klara av yrket på ett bra sätt. Det är av vikt att praktisk erfarenhet kan ske mer på klinik bland djur som ändå ska behandlas, och inte genom djurförsök. Det är en aspekt som förslaget om yrkesutbildning till och med skulle kunna förbättra.

¹ “Om akuta symtom uppstår på kvällen eller natten hittas djuren av personalen antingen halta eller döda vid den första rundan i stallen på morgonen.” Svensk Fågel (2022) <https://svenskfagel.se/nyheter/om-aftonbladets-publicering-och-djurvalfard/>

Den akademiska utbildningen djursjukskötare har andra fördelar – som möjlighet att studera vidare och skapa karriär inom forskning eller civilsamhället – och bör därmed finnas kvar, samt utökas.

Kapitel 7

Behov av fler empatiska veterinärer och djursjukskötare

Djurens Rätt är eniga med utredningen om att fler veterinärer och djursjukskötare behövs, och därmed också en planerad utökning av utbildningsplatser. Det kan dock finnas grund för att allt inte ska behöva vara på Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) och att behörighet för utbildningen behöver ses över. SLU har en tydlig koppling till branscher som utnyttjar djur i stor skala och ligger idag under Landsbygds- och infrastrukturdepartementet (tidigare Näringsdepartementet), istället för Utbildningsdepartementet som övriga universitet gör.

Det är av stor vikt att de som söker utbildningen klarar av den, och att intresset för att hjälpa djur stärks. Idag ser vi många veterinärstudenter som valt utbildningen på grund av ett starkt djurintresse, men som med återkommande negativa händelser för djur blir påmind om att deras yrke också ska uppehålla ett ohållbart system med djurfabriker i livsmedelsindustrin. Det leder till att de antingen blir avtrubbade eller bränner ut sig av emotionell stress. Om all utbildning av veterinärer ska ske på SLU, måste diskussion om djurskydd och etik, samt att alltid tänka på djurindividens bästa, främjas mer än vad det gör idag. Ett färskt exempel på en negativ händelse på SLU är när en veterinärstudent hängdes ut inför hela sin klass efter att hon skrivit en kritisk debattartikel om grisslakt, och SLU fälldes av JO.²

Yrken inom djurhälsan är emotionellt krävande, och det måste få diskuteras under utbildningen. Veterinärutbildningens kvalitet kan behöva utredas ytterligare. Behov av specialistkompetens inom djur i livsmedelsindustrin och exotiska djur (inklusive det tredje vanligaste familjedjuret kanin) är fortsatt bristande och behöver ses över.

² JO (2022) <https://www.jo.se/sv/Om-JO/Press1/Presskatalog/JO-kritiserar-Statens-lantbruksuniversitet-SLU-for-att-ha-vidtagit-atgarder-mot-en-student-i-strid-med-repressalieforbudet/>

Utökade möjligheter till veterinärlegitimation i Sverige för den som har en veterinärexamen från ett tredjeland

Djurens Rätt anser att förslaget om att lättare kunna få ut utbildade personer till att kunna utföra veterinäryrket är positivt.

Kapitel 8

Verksamhetstillsyn inom djurens hälso- och sjukvård

Djurens Rätt anser att det är positivt att tillsynen föreslås bli mer lik humansjukvården, då det ökar statusen för djurens hälso- och sjukvård. Mer resurser behöver dock tillsättas till Jordbruksverket och länsstyrelserna för att tillsynen inte ska minska inom övrigt djurskyddsarbete, som djurskyddsinspektioner hos privata djurhållare och storskaliga djuranläggningar.

Bearbetat av

Sebastian Wiklund
Samhällspolitisk chef

Anna Harenius
Sakkunnig

Djurens Rätt
Hornsgatan 123
Box 171 32 | 104 62 Stockholm